

Planlegge valg i pandemi

...har ingen av oss gjort før

Mange nye spørsmål melder seg - her er noen innsendte:

- *Hvor mye ekstra personell utover vanlig bør man ha i backup?*
- *Hvordan organiserer andre kommuner forhåndsstemmegivningen? Bortsett fra ekstra personell, hvordan tenker man organiseringen? Egne kohorter egne dager? Ukes kohorter? Hvordan sette inn reserver ved sykdom?*
- *Det er 2 valgansvarlige i hver kommune, og dersom en av disse blir smittet starten av september er det stor sjans for at den andre må i karantene. Hvordan løser andre kommuner dette? Unngå at de valgansvarlige møtes fysisk i forhåndsstemmeperiode og frem mot valgdagen? Er det aktuelt at valgansvarlige blir prioritert for vaksine, eller blir det feil? Det er ikke enkelt for andre å overta valgansvaret på kort tid.*
- *Dersom du får et lokalt coronautbrudd fredag før valget, hvordan skal vi fortalt velgerne at vi har et ekstra valglokale åpent?*

Planlegging under usikkerhet

- Bruk valgdirektoratets veiledninger
- Kommunalt ansvar
- Valgstyre - prioriteringer
- Utrede muligheter og konsekvenser
- ROS-analyse
- Plan A og Plan B
- Glasskula - hvor er den?

Hvem kan spå om framtida?

Regjeringen, pressekonferanse 07.04.2021 - om trinn 4:

“Mye vil kunne være tilnærmet som normalt, men det vil fortsatt være krav til smitteverntiltak, avstand og at man er hjemme når man er syk eller i karantene.”

“Det vil fortsatt være antallsbegrensninger knyttet til store offentlige arrangementer og breddeidrett- og fritidsaktiviteter, men det må vurderes løpende.”

Plan A = trinn 4

- Valget blir i utgangspunktet som normalt
- I tillegg kommer smitteverntiltak
- Følger de tiltakene som måtte gjelde når den tid kommer
- Bruker ellers smittevernveilederen
- Noen flere stemmemottak
- Noe økt bemanning
- Ordninger for velgere i karantene
- Styrket hjemmestemming

Noen tanker om plan B

- Iverksettes hvis Plan A lar seg ikke gjennomføre, f eks ved sterkt økende smitte nasjonalt og/eller lokalt.
- Tiltak for ulike grader av nedstenging. I hvor stor grad er servicekontor, biblioteker, kjøpesenter oa åpne og egnet for forhåndsstemming?
- Forhåndsstemming i egne brakker/valgsteder er mindre sårbart mht nedstenging, men egnet plassering avhenger av hvor folk ferdes.
- Hvor omfattende apparat trenger vi til hjemmestemming? Velgere i karantene? Velgere i isolasjon? Dette vil avhenge av smittesituasjonen.
- Rekruttering: Hvor mange personer skal vi ha i reserve? Vi kan lage ulike forslag med kostnader og konsekvenser, valgstyret må avgjøre.

Prinsipper vedtas best før beslutningene tas

Denne regelen er ikke alltid helt enkel å etterleve, men absolutt noe å tenke på - for eksempel kriterier for hva som skal til for å vedta å

- flytte valglokale til annen krets
- opprette ekstra valglokaler
- bruke en stemmemottaker i stedet for to

Smått og stort å tenke på under en pandemi - noen eksempler med utgangspunkt i smittevernveilederen

- Avstand 1 meter. Trenger egen køvakt, kanskje også teip i golvet.
- Avstand også til velgere som trenger assistanse.
- Velgere må ikke møte andre velgere i døra. Trenger egen vakt hvis ikke separat inn- og utgang.
- Antall personer inne i lokalet samtidig.
- Hygiene og beskyttelsesutstyr. Sprit tilgjengelig “overalt”.
- Velgere som er syke, i isolasjon, karantene eller risikogrupper. Håndterbart ved lav smitte, utfordrende ved høy smitte.

Saksordfører i Stortinget, Svein Harberg (H):

Det er noen ting som er lagt til grunn:

- Friske velgere skal stemme som normalt, men holde avstand og følge smittevernreglene.
- Velgere i karantene bør vente til karantenetiden er over, og hvis ikke det er mulig, må de få en tilpasset måte å stemme på.
- Velgere i isolasjon bør vente, men hvis det også kolliderer med selve valget, må de få anledning til å stemme hjemmefra.
- Risikogrupper skal hjelpes til å stemme som normalt.
- Det må være god dialog med institusjoner slik at alle får være med og stemme.

Veldig kort oppsummering

- regjeringen.no gir noen holdepunkter for hvordan samfunnet kan se ut over sommeren: normalt med smittevern
- midlertidig lov gir noen friheter til å håndtere en smittesituasjon
- veilederen gir råd om konkrete smitteverntiltak
- vi har alle en jobb å gjøre